

Ügyiratszám: NAIH/2015/6921/2/V
Ügyintéző: Takács Dániel

[...]
[...]
részére

[...]

Tisztelt [...]!

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) intézett levelében azzal a kérdéssel fordult a Hatósághoz, hogy egy önkormányzat, a tulajdonában álló térfigyelő kamerarendszer 24 órás felügyeletével és üzemeltetésével megbízhat-e külsős, nem önkormányzati tulajdonú társaságot, akik a tevékenység ellátására szerződést kötnek közterület-felügyelő végzettséggel rendelkező személyekkel, vagy a rendőrség hivatásos állományú tagjával.

A Hatóság kérdésére válaszként az alábbi tájékoztatást adja:

1. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) rendelkezései alapján egy ember arca, képmása személyes adatnak¹, a képfelvétel készítése, valamint az adatokon elvégzett bármely művelet pedig adatkezelésnek² minősül, amihez – külön törvényi felhatalmazás hiányában – az érintett hozzájárulása³ szükséges.

Tekintettel arra, hogy a hatályos jogszabályok csak nagyon szűk körben engedik meg azt, hogy valaki közterületet tartson megfigyelés alatt, az adatkezelés jogalapja közterületi kamerás megfigyeléshez kapcsolódó adatkezelés esetében, minden esetben jogszabályi felhatalmazáson alapuló kötelező adatkezelés, nem pedig az érintett hozzájárulása.

2. A hatályos szabályozás szerint közterületi térfigyelő rendszert a rendőrség és a közterület-felügyelet üzemeltethet.

¹ Infotv. 3. § 2. *személyes adat*: az érintettel kapcsolatba hozható adat - különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret -, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés.

² Infotv. 3. § 10. *adatkezelés*: az alkalmazott eljárástól függetlenül az adaton végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adat további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérynymat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése.

³ Infotv. 5. § (1) Személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli (a továbbiakban: kötelező adatkezelés).

1. Rendőrség

A rendőrséget a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) hatalmazza fel arra, hogy közterületen, ahol az közbiztonsági, bűnmegelőzési, illetve bűnüldözési célból igazolhatóan szükséges, bárki számára nyilvánvalóan észlelhető módon képfelvevőt helyezzen el és felvételt készítsen.⁴ *Az elhelyezésre kerülő képfelvevő szükségességéről, a képfelvevővel megfigyelt közterület kijelöléséről a Rendőrség előterjesztésére az illetékes települési önkormányzat dönt.* A képfelvevő elhelyezési és üzemeltetési költségeinek biztosítására az önkormányzat és az illetékes rendőrkapitányság megállapodást köthet. A Rendőrség a képfelvevők elhelyezésére, a megfigyelt területre vonatkozó adatokat a központi szerv honlapján közzéteszi. A képfelvevő által megfigyelt területre belépő személyek tájékoztatását elősegítő módon figyelemfelhívó jelzést, ismertetést kell elhelyezni a képfelvevők elhelyezéséről, az adatkezelés tényéről.⁵

A törvény rögzíti a felhasználásra vonatkozó szabályokat is. A felvétel, illetőleg az abban szereplő személyes adat csak a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény, szabálysértés vagy a közlekedés szabályainak megsértése miatt indult büntető-, szabálysértési vagy más hatósági eljárás során, körözött személy vagy tárgy azonosítása vagy a rendőri intézkedés jogszerűségének közigazgatási eljárásban történő vizsgálata céljából, illetve az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében használható fel.⁶

A rögzített felvételek tárolási idejét illetően a törvény a következőképpen rendelkezik. Ha az előző bekezdésben megjelölt eljárás lefolytatásához vagy az ott meghatározott egyéb célból nincs szükség rá, a felvételt a rögzítést követő öt munkanap elteltével törölni kell. A szabálysértési vagy büntetőeljárás megindításához és lefolytatásához szükséges adatok és információk biztosítása céljából az adatkezelő rendőri szerv a határidőt legfeljebb harminc napig meghosszabbíthatja.

2. Közterület-felügyelet

A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Kttfv.) rendelkezései a közterület-felügyeletet (a továbbiakban: Felügyelet) is feljogosítják arra, hogy közterületen, közbiztonsági, illetve bűnmegelőzési célból, bárki számára nyilvánvalóan észlelhető módon képfelvevőt helyezzen el, és felvételt készíthessen. A képfelvevő elhelyezéséről, valamint a képfelvevővel megfigyelt közterület kijelöléséről a Felügyelet előterjesztésére a képviselő-testület dönt.

A kamerák felszereléséhez engedélyre tehát nincs szükség, ugyanakkor egy szakmai előterjesztés és annak képviselő-testületi jóváhagyása a jogszerű üzemeltetés előfeltétele. Ebben az esetben az önkormányzatnak önállóan vagy társulásban közterület-felügyeletet kell létrehoznia, amely a felvételeknek törvényben kijelölt adatkezelője lesz.

A Kttfv. alapján Felügyeletet a községi, a városi képviselő-testület hozhat létre a polgármesteri hivatal belső szervezeti egységként, önálló költségvetési szervként vagy költségvetési szerv belső szervezeti egységként. Felügyeletet több önkormányzat társulásos formában is működtethet, illetve a Felügyelet feladatait a polgármesteri hivatalban alkalmazott egy vagy több közterület-felügyelő is elláthatja.⁷

⁴ Rtv. 42. § (2)

⁵ Rtv. 42. § (4)

⁶ Rtv. 42. § (6)

⁷ Kttfv. 1. § (2); (3)

Felhívom figyelmét, hogy a közterület-felügyelői munkakört csak olyan személy tölthet be, aki megfelel a Kttfv. által támasztott szakmai és képzettségi követelményeknek.⁸

Megfigyelés alá kizárólag olyan közterület vonható, amely a Felügyelet előterjesztésében szerepel. A Kttfv. a tájékoztatással összefüggésben további kötelezettségeket ró az adatkezelőre. *A képfeltevőt a felügyelet üzemelteti és kezeli. A Felügyelet a képfeltevők elhelyezéséről és a képfeltevők által megfigyelt közterületről tájékoztatja a rendőrséget, valamint ezeket az adatokat a Felügyeletet működtető önkormányzat polgármesteri hivatalának honlapján közzéteszi.* Ezen túl a képfeltevő által megfigyelt területre belépő személyek tájékoztatását elősegítő módon figyelemfelhívó jelzést, ismertetést kell elhelyezni a képfeltevők elhelyezéséről, az adatkezelés tényéről.⁹

A felvétel a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény vagy szabálysértés miatt indult eljárásban, elkövetett jogsértés miatt indított közigazgatási hatósági eljárásban, végzett felügyelői intézkedés jogszerűségének megállapítására irányuló közigazgatási hatósági eljárásban, továbbá a felvételen szereplő személy által, jogainak gyakorlása érdekében indított eljárásban használható fel.¹⁰

A Felügyelet a rögzített felvételt a rögzítést követő nyolc nap elteltével haladéktalanul törölni köteles, kivéve, ha a felügyelő kezdeményezésére az eljárásra jogosult szerv vagy hatóság eljárást indított, és erről a felügyelőt határidőn belül tájékoztatta. Ebben az esetben a felügyelő a rögzített felvételt az eljárásra jogosult szerv vagy hatóság részére történő továbbításáig kezelheti azzal, hogy az adatkezelés időtartama nem haladhatja meg a harminc napot.¹¹

Az Infotv. kimondja, hogy személyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető.¹² A személyes adat csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető, valamint adatkezelők csak olyan szervezetek, személyek lehetnek, amelyeknek a személyes adatokra a cél megvalósításához szükségük van, a cél megvalósításában közreműködnek.¹³

Ennek megfelelően a Felügyelet által telepített kamerarendszer üzemeltetése és a felvételek kezelése során mindazon személyek közreműködhetnek, akik ***a Felügyelet alkalmazásában, a Kttfv.-ben meghatározott célok érdekében, az ott meghatározott feltételek betartásával a felvételek kezelése, illetve felhasználása során eljárhatnak, és ehhez a rögzített személyes adatokra szükségük van. Ezzel kapcsolatban fontosnak tartom megjegyezni, hogy a felvételek továbbítására kizárólag a felügyelő rendelkezik jogosultsággal.***¹⁴

Az előbbieken kifejtettek vonatkoznak mind a Felügyelet alkalmazásában álló, de nem közterület-felügyelőként foglalkoztatott személyre, mind az önkormányzat alkalmazásában álló önkormányzati segédfelügyelőre.

A fentiek alapján tehát a telepíteni kívánt térfelügyelő kamerákról mindenképpen képviselő-testületi döntést kell hozni, melynek tartalmaznia kell – többek között –, hogy a rendszer milyen célból jön létre, hogyan működik, milyen adatfajták kezelésére és milyen esetekben kerül sor, valamint azt, hogy a rögzített adatokat pontosan meddig lehet tárolni.

⁸ Kttfv. 2. (3)

⁹ Kttfv. 7. § (4) – (5)

¹⁰ Kttfv. 7. § (6)

¹¹ Kttfv. 7. § (7) – (8)

¹² Infotv. 4. § (1)

¹³ Infotv. 4. § (2)

¹⁴ Kttfv. 7. § (8) – (10), illetve a 7/A. § (2)

E rendeletben érdemes továbbá szabályozni, hogy a nem közterület-felügyelőként közreműködő személyeknek a térfigyelő rendszer üzemeltetése során – a törvényben meghatározott keretek között – milyen feladatai vannak, azokat milyen feltételek mellett látják el, valamint milyen felelősséggel tartoznak az általuk folytatott adatkezelési tevékenységért.

3. Polgárőrség

A polgárőrsegről és a polgárőri tevékenység szabályairól szóló 2011. évi CLXV. törvény alapján a polgárőr – az együttműködési megállapodásban rögzítettek alapján, a szakmai felkészítést követően – az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv vagy a települési önkormányzat által közterületen közbiztonsági, valamint bűnmegelőzési és bűnüldözési célból, bárki számára nyilvánvalóan észlelhető módon elhelyezett képfelvevő eszközök által rögzített képek megfigyelésében közreműködhet.¹⁵

A közreműködés kizárólag a képfelvevő által továbbított képek megfigyelését jelenti. A polgárőr a közreműködés során észlelt szabálysértésről vagy bűncselekményről haladéktalanul köteles tájékoztatni a hatóságot, és a képfelvevő eszközök kezelése során köteles betartani azokat az üzemeltető által kialakított szervezési, technikai és egyéb adatbiztonsági intézkedéseket, amelyek az érintett személy személyes adatait, így különösen magántitkait és magánéletének körülményeit illetéktelen személy tudomására jutásától óvja meg.¹⁶

A rögzített képfelvételt a polgárőr köteles az Rtv.-ben és a Kfttv.-ben foglalt felhasználási célból a büntető vagy szabálysértési eljárásra jogosult szerv részére továbbítani. A továbbítás során meg kell jelölni a képfelvétel keletkezése helyét, napját és pontos idejét, valamint a kezelő polgárőr nevét és azonosítószámát. A polgárőr a képfelvevő eszköz kezelése során az előbbieken meghatározott feladat ellátása céljából a képfelvételen szereplő személyre vagy járműre vonatkozóan tudomására jutott adatokat, információkat az eredeti céltól eltérően nem használhatja fel, a személy- és lakcím, valamint a közúti közlekedési nyilvántartásban tárolt adatok lekérdezésére nem jogosult. A polgárőr e feladatkörébe tartozó, a szabálysértési és a közigazgatási hatósági eljárásokkal összefüggő személyes adatok kezelésére külön törvények rendelkezései az irányadók.¹⁷

A fentiek alapján megállapítható, hogy a polgárőr kizárólag a kamera által továbbított képek megfigyelésében működhet közre, a polgárőrnek nincsen jogszerű lehetősége a kamerarendszer üzemeltetésére, hiszen a törvény egyértelműen úgy rendelkezik, hogy az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv vagy a települési önkormányzat lehet az üzemeltető. A polgárőr megfigyeléssel kapcsolatos további kötelezettségeit a fent megjelölt rendelkezések tartalmazzák.

3. A Hatóság álláspontja szerint a hatályos jogszabályok alapján térfigyelő kamerarendszer felügyeleti üzemeltetését csak és kizárólag az önkormányzat által létrehozott Felügyelet vagy a rendőrség végezheti, így nincs arra törvényi felhatalmazása az önkormányzatnak, hogy a keletkező adatok kezelésével megbízza más adatkezelőt, ugyanis ezzel jogellenes adatkezelést valósítana meg.

A képfelvevők által továbbított képek folyamatos megfigyelése, valamint a felvételek, kezelése, továbbítása minden esetben adatkezelésnek minősül, melyre – jogszabályi rendelkezés alapján – csak a Felügyeletnek és a rendőrségnek van felhatalmazása.

¹⁵ 2011. évi CLXV. törvény 22. § (1)

¹⁶ 2011. évi CLXV. törvény 22. § (2) – (4)

¹⁷ 2011. évi CLXV. törvény 22. § (5) – (7)

*A Hatóság álláspontja szerint a kamerák képének megfigyelésében – valamint a felvételekkel végzett más műveletekben – **nem vehet részt** sem önkormányzati szerv vagy társaság által foglalkoztatott, sem pedig külsős gazdasági társaság alkalmazásában álló személy, akkor sem, ha rendelkezik közterület-felügyelői végzettséggel, vagy a rendőrség hivatásos állományú tagja.*

Budapest, 2015. november „ ”

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár